Skärpning av skattestrafflagen och handräckning åt beskattningsmyndighet

Förslag av finansdepartementets rättsavdelning

Rättsavdelningen anför till stöd för förslagen i huvudsak följande:

Då det gäller att effektivisera kampen mot skattefusket torde samhället i första hand vara hänvisat till att försöka skärpa skattekontrollen. Den stora reform av taxeringsväsendet som genomförts under 1950-talet har medfört en betydande utbyggnad och rationalisering av taxeringsorganisationen och en utvidgning av skattemyndigheternas befogenheter att införskaffa upplysningar och handlingar i och för deklarationsgranskningen. Förslag till ytterligare åtgärder i denna riktning framlägges av taxeringskontrollutredningen. Vidare har inom finansdepartementet upprättats förslag till lag om handräckning i vissa fall åt beskattningsmyndighet, innefattande en effektivisering av möjligheterna att åtkomma handelsböcker m. m. för taxeringsrevision.

Skattestrafflagens regler om straff för falskdeklaration och vårdslös deklaration torde alltjämt i huvudsak vara ägnade att fylla sina uppgift. I vissa hänseenden har emellertid brister framkommit och föranlett kritik. Dessa frågor har även uppmärksammats inom riksdagen. I en interpellation till finansministern vid årets riksdag har sålunda påtalats att bestämmelserna om preskription vid åtal för vårdslös deklaration inte är tillfredsställande. Vidare har i ett flertal motioner hemställts om en översyn av gällande straffsatser i syfte att ernå en skärpning av straffen.

Det torde alltjämt vara en ganska spridd uppfattning, att lämnandet av oriktiga uppgifter till ledning för taxering är en tämligen lindrig förseelse och att det är varken vanhedrande eller moraliskt förkastligt att trotsa hithörande straffbestämmelser. Såsom bevillningsutskottet framhållit är det därför angeläget att få till stånd en ändrad inställning till skattefusk hos många skattskyldiga, präglad av större solidaritet mot samhället. Ett led i dessa strävanden är de propagandakampanjer för bättre deklationsmoral som med vissa mellanrum anordnas av finansdepartementet. Vid sidan av sådana åtgärder och en effektiviserad taxeringskontroll har skattestrafflagen en viktig uppgift; den ger eftertryck åt kravet på ärlighet och omsorg vid deklarationernas upprättande. Såsom tidigare framhållits, torde lagen alltjämt i stort sett väl fylla denna uppgift. I vissa hänseenden synes emellertid utrymme finnas för viss kritik. Det rör sig här om brister, som i och för sig måhända inte är mera betydelsefulla men på längre sikt kan försämra lagens allmänpreventiva verkan.

Under åren 1958 och 1959 har — enligt vad taxeringskontrollutredningen inhämtat — antalet anmälningar om brott mot skattestrafflagen, som verkställts av vederbörande taxeringsintendenter, utgjort 3.178 respektive 3.562. Av de år 1958 gjorda anmälningarna hade vid utgången av år 1959 2.225 lett till fällande dom, varav dock endast cirka 190, d. v. s.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

mindre än 10 procent av de avdömda fallen, bedömts som falskdeklaration. I 246 fall var ansvarsfrågan ej avgjord den 1 januari 1960. I 707 fall hade anmälningarna inte föranlett åtal eller anställt åtal ogillats.

Finansdepartementet har från vederbörande TI inhämtat vissa uppgifter om de utdömda straffen i nämnda 2.225 fall. I endast ett av dessa fall har frihetsstraff (fängelse) ådömts. Undersökningen ger vid handen att i cirka 70 procent av de fall, som hänförts till falskdeklaration, har bötesbeloppen understigit två gånger undandragen skatt. De bötesbelopp som utdömts vid vårdslös deklaration har i cirka 70 procent av fallen understigit den undandragna skatten; i 17 procent av fallen har bötesbeloppen understigit halva den undandragna skatten. En mer ingående undersökning, som vidtagits i ett par län, synes dock ge anledning antaga att i något mindre än hälften av de fall, där bötesbeloppen vid tillämpning av 2 § ligger mellan halva och hela den undandragna skatten, bötesbeloppen motsvarar mellan 90 och 100 procent av undandragen skatt. Likaså torde i cirka hälften av de fall, där bötesbeloppen vid tillämpning av 2 § överstiger hela den undandragna skatten, bötesbeloppen ligga mellan 100 och 110 procent av den undandragna skatten. Det är således en klar tendens hos domstolarna att vid vårdslös deklaration sätta bötesbeloppen lika med den undandragna skatten. Vid fall av falskdeklaration torde tendensen vara att bötesbeloppen sättes till två gånger undandragen skatt. I ett betydande antal fall understiger dock utdömda bötesbelopp vid tillämpning av 2 § väsentligt den undandragna skatten. Likaså understiger bötesbeloppen vid tillämpning av 1 § i många fall väsentligt två gånger undandragen skatt.

Flertalet av de hörde TI har ansett domstolarna vara väl försiktiga vid straffmätningen. Det påtalas även att straffmätningen varit synnerligen ojämn olika domstolar emellan. Sålunda framhåller en TI, som funnit straffmätningen i allmänhet vara tillfredsställande, att bötesbeloppen i en domsaga varit påfallande låga. Av 37 utdömda bötesbelopp hade mer än hälften understigit halva den undandragna skatten och i inte mindre än 10 fall motsvarat bötesminimum 50 kronor. Det torde vidare vara en allmän erfarenhet, att straffmätningen i överinstanserna i regel är högre än i andra domstolar.

Antalet anmälningar om brott mot skattestrafflagen, som för närvarande göres, är sannolikt åtskilligt mindre än det antal fall av oriktig deklaration som upptäckes. Detta torde framför allt bero på att TO inte i tillräcklig omfattning fullgör sin skyldighet att underrätta TI om fall där brott mot skattestrafflagen kan misstänkas. Till belysning härav må nämnas att vid en undersökning, som verkställts vid en länsstyrelse, det konstaterades att omkring 40 av länets TN inte inkommit med någon åtalsanmälan i fråga om vare sig 1957, 1958 eller 1959 års taxeringar. Man kan knappast utgå från att det i dessa nämnder under en treårsperiod ej skulle ha förekommit något enda fall som bort föranleda anmälan. Möjlighet saknas för TI att undersöka hela deklarationsmaterialet i länet ur åtalssynpunkt. Om TO underlåter att fullgöra sin anmälningsskyldighet, leder detta därför till att de skattskyldiga blir olikformigt behandlade när det gäller skattestrafflagens tillämpning. Även länen emellan förekommer

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

skiljaktigheter, som tyder på olikheter i praxis.

Det måste understrykas, att den i TF stadgade anmälningsskyldigheten innebär att anmälan inte får underlåtas i de fall som där anges. Någon rätt för taxeringsmyndigheterna att disponera över statens straffanspråk vid deklarationsbrott föreligger inte. Det sagda utesluter givetvis inte att såsom i nuvarande praxis en utsovring sker av rena bagatellfall, avseende mindre belopp. Men denna sovring bör utföras av intendenten och icke verkställas ur skälighetssynpunkter o. dyl.

Det bör, med anledning av vad sålunda kunnat konstateras, ankomma på TI att i större utsträckning än hittills tillse att TO fullgör sin anmälningsskyldighet. Det finns anledning antaga, att om så sker, antalet anmälningar kommer att väsentligt öka. Genom utbyggnaden av taxeringsorganisationen och effektiviseringen av taxeringsarbetet kommer även antalet fall där skattebrott upptäckes att bli flera.

Det förhållandet att deklarationsbrott i framtiden kan väntas bli beivrade i större utsträckning än hittills kan förutsättas medverka till en bättre deklarationsmoral. Detta resultat kan uppnås utan att ändra skattestrafflagen. Vad som framkommit vid den verkställda undersökningen ger emellertid anledning ifrågasätta, om de straff som utmätes alltid är sådana att de skattskyldiga blir klart medvetna om att falskdeklaration och vårdslös deklaration utgör allvarliga lagöverträdelser.

De strafflatituder, som skattestrafflagen anger, lämnar i och för sig mölighet för domstolarna att utmäta straff som står i rimligt förhållande till brottets beskaffenhet. Domstolarna torde ha en viss i och för sig naturlig benägenhet att vid straffmätningen hålla sig inom strafflatitudernas nedre del. Det synes emellertid med fog kunna göras gällande att man härvid åtminstone på vissa håll gått så långt att deklarationsbrottens allvarliga karaktär kan undanskymmas.

Vid bedömning av denna fråga bör beaktas, att brott mot skattestrafflagen i regel bedöms enligt § 2 d. v. s. såsom begångna av grov oaktsamhet. Detta beror på svårigheten att förebringa bevisning om att uppsåt förelegat. Många fall, där falskdeklaration i verkligheten föreligger, torde därför ha bedömts som vårdslös deklaration. I själva verket torde det vara en ganska vanlig situation i hithörande mål, att ett flertal omständigheter pekar på att den skattskyldige varit i ond tro utan att full bevisning om uppsåt kunnat förebringas. Att likväl böterna i övervägande antalet fall av vårdslös deklaration understigit den undandragna skatten ger stöd för uppfattningen att straffmätningen på sina håll varit väl låg.

Med tanke på de utmätta straffens betydelse för att hos allmänheten inskärpa den allvarliga karaktären hos skattebrotten synes fog finnas för det från flera håll uttalade önskemålet om en skärpt straffmätning hos vissa domstolar. Detta önskemål kan också uttryckas så att de domstolar som ligger lägst i straffmätningen bör anpassa sig till den nivå som tillämpas bl. a. av högsta domstolen och hovrätterna. Ett lämpligt medel att nå detta syfte — utan att likväl nämnvärt inskränka på domstolarnas möjligheter att utdöma en efter brottets svårhetsgrad avpassad påföljd — synes vara att något höja föreskrivna bötesminima.

De lägsta straff som kan utdömas vid falskdeklaration och vårdslös deklaration utgör 100 respektive 50 kronor. Dessa

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

belopp synes redan med hänsyn till det förändrade penningvärdet numera vara alltför låga. Vid ett så allvarligt brott som falskdeklaration synes minimistraffet inte rimligen böra sättas lägre än 300 kronor. För vårdslös deklaration synes minimibeloppet med ledning av tidigare redovisade överväganden lämpligen kunna fördubblas, d. v. s. sättas till 100 kronor. I anslutning till ikraftträdandet av den sålunda förordade ändringen torde det vara önskvärt att riksskattenämnden och riksåklagarämbetet i samråd söker verka för en likformig behandling av åtalen för deklarationsbrott.

Reglerna om brottspreskription har i vissa fall lett till stötande konsekvenser, när det gäller vårdslös deklaration. Detta sammanhänger med att det kan dröja avsevärd tid, innan sådan kontroll kan ske att brottet upptäckes. Så är i synnerhet fallet, om oriktigheten i deklarationen påvisas först i samband med taxeringsrevision. Sådan anordnas regelmässigt först i samband med den på länsstyrelsernas taxeringssektioner ankommande eftergranskningen eller i samband med besvär rörande den skattskyldiges taxering. Mer än ett år kan på detta sätt förflyta, innan det framkommer misstankar om brottsligt förfarande. Därefter kan åtskillig tid åtgå till förundersökningen. Situationen blir på grund härav ofta den, att stämning i mål om vårdslös deklaration kan delges den misstänkte först mot slutet av den tvåårigа preskriptionstiden. För en skattskyldig, som vet att förundersökning mot honom pågår, föreligger i sådana fall en frestelse att söka undgå ansvar genom att hålla sig undan den korta tid som återstår innan brottet preskriberats.

Vad här anförts ger vid handen att vid de vårdslösa deklarationsbrotten föreligger sådana särskilda omständigheter som gör det påkallat att avvika från de allmänna reglerna om brottspreskription. En förlängning av preskriptionstiden för sådant brott bör på lämpligt sätt komma till stånd.

För att nå detta syfte skulle i och för sig kunna tänkas att föreskriva en särskild, senare tidpunkt för preskriptionstidens början än som följer av allmänna regler. För närvarande räknas tiden vanligen från deklarationens avlämnande. Man skulle kunna överväga att i stället på ett eller annat sätt anknyta till den tidpunkt då åtgärderna för skattekontroll enligt därom gällande bestämmelser normalt skall vara avslutade. Mot en sådan lösning talar emellertid flera skäl. Preskriptionstiden skulle komma att förlängas även för falskdeklarationsbrotten, utan att något praktiskt behov därav framträtt. Det bör vidare hållas i minne, att åtskilliga deklarationsbrott upptäckes redan på taxeringsnämndsstadiet och, med det här diskuterade alternativet, kan bli åtalade och föremål för dom redan innan preskriptionstiden börjar löpa, något som knappast kan sägas stå i överensstämmelse med preskriptionsreglernas allmänna konstruktion. Härtill kommer, att ett sådant alternativ visserligen skulle vara praktiskt genomförbart beträffande de direkta skatterna, den allmänna varuskatten och de skatter på vilka 1959 års förordning om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning är tillämplig men skulle skapa särskilda problem beträffande andra skatter och avgifter. Alternativet i fråga synes därför icke kunna förordas.

Vid sådant förhållande torde man vara hänvisad till att stadga en särskild längre preskriptionstid för de vårdslösa deklasationsbrotten. Denna tid synes lämpligen

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

kunna bestämmas till fem år, d. v. s. samma tid som för falskdeklaration. Därmed vinnes även viss anknytning till den tid som står till buds för att väcka fråga om eftertaxering; denna tid är fem år från taxeringsårets utgång.

I enlighet med det anförda bör i 3 § skattestrafflagen införas ett nytt andra stycke av innehåll att straff för brott som avses i lagen, ändå att brottet är att bedöma enligt 2 §, ej skall vara förfallet, om den misstänkte häktats eller erhållit del av åtal för brottet inom fem år.

De här föreslagna lagändringarna synes böra träda i kraft den 1 juli 1961. Av allmänna regler torde följa att ändringarna i fråga om minimistraffen inte blir att tillämpa på brott som begåtts före dagen för ikraftträdandet. Däremot torde den föreslagna särskilda preskriptionsregeln bli att tillämpa även på äldre brott, i den mån den förut gällande preskriptionstiden inte utgått före lagändringens ikraftträdande (SP 13 § och NJA 1941 s. 251).

Handräckning åt beskattningsmyndighet.

För kontroll av att föreskriven deklarations- och uppgiftsskyldighet vederbörligen fullgjorts kan beskattningsmyndigheterna verkställa taxeringsrevision eller däremot svarande kontroll hos envar deklarations- och uppgiftsskyldig.

I fråga om taxering till kommunal och statlig inkomstskatt samt statlig förmögenhetsskatt finnes bestämmelserna om taxeringsrevision upptagna i 56—58 §§ 1956 års TF. Taxeringsrevision kan användas för kontroll av såväl den granskades egen som annans deklaration. Vid revisionen får, i den omfattning som finnes erforderlig, granskning ske av räkenskaper och anteckningar med därtill hörande verifikationer ävensom av protokoll och andra handlingar rörande verksamheten. Den som verkställer taxeringsrevision får ta del av handlingar, som är av betydelse för revisionen, utan hinder av att den, hos vilken revisionen sker, har att iaktta tystnad om deras innehåll. Den sistnämnde har emellertid möjlighet att, om synnerliga skäl föranleder därtill, hos länsstyrelsen utverka beslut att sådan handling skall undantas från revisionen. Tillhandahållande av räkenskaper och andra handlingar för taxeringsrevision kan framtvingas genom vite. I samband med klagan över beslut, varigenom vite utdömts, kan även länsstyrelsens beslut att avslå framställning, att handling skall undantas från revision, komma under KR:s och RR:s prövning.

Motsvarande bestämmelser om taxeringsrevision gäller enligt KF om allmän varuskatt.

I förordningen den 3 april 1959 om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning stadgas vidare i 9—11 §§ skyldighet för skattskyldig att, när beskattningsmyndigheten finner det erforderligt, på anfordran tillhandahålla räkenskaper och andra handlingar.

Genom de vid 1955 års riksdag antagna reglerna om taxeringsrevision har möjligheterna att kontrollera rörelseidkares och andra fria företagares självdeklarationer förbättrats avsevärt. Det har emellertid stundom visat sig svårt för taxeringsmyndigheterna att få tillgång till det material som skall granskas. Trots vitesföreläggande har åtskilliga skattskyldiga vägrat att ställa sina böcker till förfogande eller gjort svårigheter på olika sätt. Det är sålunda inte helt ovanligt att den skattskyldige uppger att han inte fört

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

några räkenskaper eller att räkenskapsmaterialet helt eller delvis blivit förstört genom brand eller på annat sätt. Genom ett sådant förfaringssätt kan den skattskyldige undgå åtal för oriktig deklaration och ofta vinna att taxeringen blir lägre än den bort vara.

En erfarenhet från de branschvis genomförda bokföringsgranskningar som verkställts under senare år är, att när taxeringsmyndigheterna vänder sig till skattskyldiga inom viss bransch, ställes böckerna till en början godvilligt till förfogande. Allteftersom det blir känt att branschen i fråga är föremål för undersökning, märks emellertid en tendens hos de skattskyldiga att försöka hindra eller uppehålla verksamheten; de deponerar sina böcker hos annan person eller uppger de, som redan framhållits, att böckerna eller för granskningen särskilt värdefulla handlingar förstörts eller förkommit. Ofta har vitesföreläggande visat sig ineffektivt, och resultatet har blivit att taxeringsmyndigheterna fått avstå från en planerad granskning eller att granskningen så fördröjts och försvårats att den inte kunnat bli effektiv.

Det torde med fog kunna antagas, att tredska i fråga om böckernas tillhandahållande i regel sammanhänger med att granskningen skulle kunna ge ett för den skattskyldige oförmånligt resultat. Det är, icke minst med tanke härpå, ett viktigt intresse att granskningen kan genomföras i dessa fall. Risken att den skattskyldige vidtar obehöriga åtgärder med det material som skall granskas gör det vidare angeläget att granskningen kan företas utan uppskov. Bl. a. av detta skäl upptar reglerna om taxeringsrevision föreskrift att den som har att verkställa taxeringsrevision må påfordra att, i den utsträckning som är erforderlig för det med granskningen avsedda syftet, genast få ta del av handlingar som skall granskas. De nya, effektivare reglerna om taxeringsrevision som infördes år 1955 har för de skattskyldiga det här gäller ytterligare ökat intresset av att försöka undandra sig granskning.

Såsom framgår av den inledande framställningen, uppmärksammades den nu aktuella frågan i prop. nr 160 till 1955 års riksdag. Därvid antyddes, att man borde överväga att införa en motsvarighet till de straffprocessuella tvångsmedlen beslag och husrannsakan. I anslutning härtill anmärktes, att i de avsedda situationerna ofta finns anledning till misstanke om falskdeklaration eller vårdslös deklaration, å vilka brott frihetsstraff kan följa.

Föreligger misstanke om sådant brott kan självfallet redan med nu gällande bestämmelser straffprocessuell förundersökning igångsättas, varvid beslag och husrannsakan kan ifrågakomma. Emellertid ligger det i sakens natur, att denna möjlighet kan begagnas i ett förhållandevis ringa antal fall. Syftet med en taxeringsrevision är nämligen i främsta rummet att få uppgifter till ledning vid taxeringen, och det bör givetvis inte ifrågakomma att påkalla igångsättande av ett straffprocessuellt förfarande huvudsakligen för sådant ändamål. I praktiken torde det förhålla sig så att taxeringsmyndigheterna vanligen anser sig böra företa taxeringsrevision innan de anser sig ha sådan utredning att de kan vända sig till åklagare och polismyndigheter (se även JO:s ämbetsberättelse till 1959 års riksdag s. 391 f).

De önskemål i fråga om tvångsmedlens art som uppställer sig i nu aktuella fall är

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

emellertid i stora delar desamma som beträffande beslag och husrannsakan. Såsom nyss antytts torde man inte bara behöva räkna med tredska att utlämna de handlingar som skall granskas utan även försök att undansticka dem, eventuellt även försök att skaffa sig respit för att göra obehöriga ändringar i handlingarna. Man synes därför inte kunna stanna vid en möjlighet att tvångsvis uttaga handlingarna, efter mönster av den förut beskrivna regeln i 38 kap. 5 § rättegångsbalken, enligt vilken rätten må förordna att handling skall tillhandahållas genom utmätningsmannens försorg. Det torde även vara erforderligt, att handlingar som skall granskas kan bli föremål för efterspaningar. Det bör ytterligare erinras om att taxeringsmyndigheterna inte alltid på förhand känner till vilka handlingar som kan vara av intresse för taxeringsrevision. Det är därför också av intresse att taxeringsmyndigheterna kan hos en tredskande deklarations- eller uppgiftsskyldig låta undersöka vilka handlingar han innehar. De erforderliga tvångsmedlen synes av dessa skäl böra innehålla väsentligen samma element som beslag och husrannsakan samt utföras av polismyndighet. Reglerna torde även i övrigt lämpligen kunna utformas i anslutning till vad som gäller dessa tvångsmedel.

En särskild fördel med att anknyta till bestämmelserna om beslag och husrannsaken torde vara att man kan använda rättssäkerhetsgarantier liknande dem som uppställts beträffande nämnda tvångsmedel. Dessa rättssäkerhetsgarantiter torde motsvara högt ställda anspråk.

För att förebygga förväxlingar torde de här ifrågasatta nya tvångsmedlen inte böra benämnas beslag och husrannsakan. En nära till hands liggande möjlighet synes vara att såsom en gemensam beteckning använda termen handräckning, varmed utmärkes, att det rör sig om verkställighetsåtgärder som utföres av en myndighet på annan myndighets begäran.

Vad i det föregående anförts angående behovet av ytterligare tvångsmedel i vissa fall för införskaffande av räkenskaper och andra handlingar vid taxeringsrevision enligt TF gäller i lika mån vid taxeringsrevision enligt förordningen om allmän varuskatt och vid sådan granskning av räkenskaper, som avses i 9—11 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning. Vid skattekontroll enligt nämnda förordningar kan även ifrågakomma att bereda granskningsmannen tillträde till vissa lokaler och att granska varulager. Något praktiskt behov av att i dylika fall kunna använda kraftigare tvångsmedel än vite torde i vart fall hittills inte ha framträtt. Då tvångsmedel av ifrågavarande slag självfallet bör användas restriktivt, torde övervägande skäl tala för att den nu aktuella lagstiftningen begränsas till att avse handlingar.

I enlighet med dessa överväganden har upprättats förslag till *lag om handräckning i vissa fall åt beskattningsmyndighet.*

Huvudprinciperna i förslaget är följande.

För att handräckning skall få äga rum fordras att ett beslut om taxeringsrevision meddelats i enlighet med gällande bestämmelser och att den hos vilken revisionen skall äga rum underlåter att tillhandahålla räkenskaper eller andra handlingar. I allmänhet bör försök först ha gjorts med vitesföreläggande men detta bör kunna underlåtas när fara är i dröjsmål eller ett vitesföreläggande skulle framstå som meningslöst. Det må fram-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

hållas att med taxeringsrevision i detta sammanhang jämställes sådan granskning av räkenskaper, som avses i 9—11 §§ förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning.

Handräckning skall i allmänhet begäras av den som beslutat taxeringsrevisionen, d. v. s. vederbörande TI eller vederbörande beskattningsmyndighet men även länsstyrelsen bör kunna besluta åtgärden, något som dock inte torde bli aktuellt annat än vid taxeringsrevision enligt TF eller förordningen om allmän varuskatt.

Handräckning verkställes hos den, hos vilken revision skall äga rum. Framkommer det emellertid att denne deponerat sina handlingar hos annan, t. ex. advokat eller bank, bör verkställighet kunna ske även där. Det skall emellertid då röra sig om handlingar som är oundgängligen erforderliga för revisionen och det skall finnas synnerliga skäl att handlingarna finnes på den avsedda platsen.

Vid förrättningen får enligt förslaget våld användas i ungefär samma omfattning som vid beslag och husrannsakan. Även i övrigt är reglerna för förfarandet likartade med vad som gäller dessa tvångsmedel. Den som drabbas av åtgärden skall såvitt möjligt få tillfälle att vara närvarande själv eller genom ombud.

Förrättningen utföres, som tidigare nämnts, av polisman. Denne äger ta med sig sakkunnig eller annan. Dessutom skall ett trovärdigt vittne övervara förrättningen.

Det torde även vara önskvärt att någon kvalificerad representant för TI resp. kontrollstyrelsen tillhandagår vid förrättningen. Denne kan identifiera eftersökta handlingar. I synnerhet när man inte vet vilka för en beslutad taxeringsrevision relevanta handlingar som finns på platsen, är det av betydelse inte minst för den som drabbas av åtgärden, att en sovring kan ske omgående och att fler handlingar än nödvändigt inte omhändertas. Därför föreslås att TI eller annan, åt vilken intendenten uppdragit att utföra taxeringsrevisionen, skall vara närvarande. Då fråga är om granskning, som avses i förordningen om förfarandet vid viss konsumtionsbeskattning, bör den åt vilken beskattningsmyndigheten uppdragit granskningen vara närvarande. Vid förrättningen anträffad handling skall genast överlämnas till den nämnde representanten, och det skall ankomma på denne att avgöra huruvida handlingen skall omhändertagas eller återställas. Därmed erhålles även en lösning av de sekretessproblem som kan uppkomma vid förrättningar av här ifrågasatt art. I och med att handlingarna överlämnas till honom, blir situationen densamma som om de tillhandahållits frivilligt. De får inte närmare granskas av annan än representanten och de skall återställas så fort ske kan.

Särskild uppmärksamhet har i förslaget ägnats det förhållandet att vissa handlingar inte får granskas vid taxeringsrevision. Granskningen får endast avse räkenskaper och anteckningar med tillhörande verifikationer ävensom korrespondens, protokoll och andra handlingar rörande vederbörandes verksamhet. Undantagna är sålunda alla handlingar som inte hör till den verksamhet som skall undersökas, bl. a. privatbrev o. dyl. Vidare har den skattskyldige möjlighet att hos länsstyrelsen under åberopande av sekretesskäl begära att handling, som i och för sig faller under den grupp som får granskas, undantas från revisionen.

Självfallet bör vid ett handräckningsförfarande privatbrev o. dyl. inte om-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01

händertas eller närmare granskas. Uppstår delade meningar om en handling är av beskaffenhet att överhuvudtaget kunna medtas vid taxeringsrevision, skall detta i och för sig inte utgöra formellt hinder för att handlingen omhändertas. Den, hos vilken revisionen skall ske, får emellertid enligt förslaget göra framställning hos länsstyrelsen om att handlingen skall återställas. Tillkännager han vid handräckningsförrättningen att han tänker göra sådan framställning, skall handlingen förseglas. Inkommer framställningen inom en vecka får handlingen inte granskas av annan än länsstyrelsen förrän ärendet avgjorts. Länsstyrelsens beslut får enligt förslaget överklagas hos Kungl. Maj:t men länder till omedelbar efterrättelse, där ej annorlunda särskilt förordnas.

Om den, hos vilken revision skall ske, gjort framställning hos länsstyrelsen under åberopande av sekretesskäl att viss handling skall undantas från revisionen, skall detta enligt förslaget inte utgöra hinder för att handlingen uttages genom handräckning. Denna åtgärd får emellertid endast beslutas av länsstyrelsen, vilken självfallet dessförinnan åtminstone preliminärt tagit ståndpunkt till framställningen.

Uppkommer först vid handräckningsförrättningen fråga om att en handling av sekretesskäl bör undantas från revision, föreslås samma regler skola gälla som när det göres gällande att handlingen överhuvudtaget inte får granskas vid taxeringsrevision.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-01-30 19:59:01